

PERŽVALGA.

— Baltstogėj neseniai nežinomi žmonės norėjo iškelti padangę triumfališką arką (miesto angą); arką dinamitas sužeidė nedidžiai, užmušė tik prisitariusią prie tos vietos moteriškę. Kas jungiasi su tuom pasikesėjimu, dar nežinia.

— Angliški laikraščiai pranešė, butent caras panaikins baudimą politišku prasikaltėlių administratyvišku budu, perduodant tokius paprastiesiems sudams. Lietuviai tuos administratyviškus sudus gana gerai pažįsta: atvažiuoja žandariai, suima, nubogina nelaimingą auką kalėjimau, kur paskiaus jam apreiškia bylos pasekmę, arba nuo caro vardo ištarmę; tankiausiai baigiasi toks sudas ištrėmimu aukos į tolimą Siberiją. Kadangi vienok naujas baudimo budas tapo įvestas po redakcija galingiausio Rusijos budelio Pleves, tai negalima nieko iš to tikėtis gero. Per paskutinius metus jau buvo keletas politišku prasikaltėlių paduota, ažuot admin. baudimo, sudui t. v. luomų reprezentantų, kurie dar nuožniau nubaudė žmones negu pirmiaus. Tas pats bus ir dabar. Tokie sudai tankiai labiau dreba už savo kailį negu sudai žandarų.

— Lietuvos general-gubernatorius, Sviatoj o'k-Mirskis, jau pradžioje gegužės mėnesio išleido cirkuliarą į visas valsčių taupomosis kasas, kad jų užžiūrėtojai, o teipgi valčių autoritetai (vairai, šaltysiai, raštininkai) stengtųsi pertikrinti žmones, kad jų pinigams bankuose negręsia joks pavojus. Tačiau žmonės skubina pinigų iš bankų, o ypač tingai iš taupomųjų kasų atsiminėja. Apie dėjimą į jas, nėra nė kalbos. Dabar vėl gubernatoriai specialiai su tuomieriu atsišaukė prie kaimiečių. Bet vis nieko. Mat val-

džiai pinigų neišpasakytai reikia, o čia kaip tyčia žmonės šluosto kasas. Matyt, kad tokiam virtimui dalykų daug prisidėjo paskleisti Lietuvoje atsišaukimai: „Saugokit jūsų turtą!“

— Vilniuje plačiai siaučia epidemija tymniežių (kara).

— Apie derėjimą javų ant laukų Vilniaus gubernijoje, rusiški laikraščiai maždaug taip praneša. Iki 15 berželio (s. s.) surinktos žinios iš visų gubernijos paviatų parodo, kad žieminiai javai, apskitai, vidutiniški, geresni tačiaus laukuose dvarų, kaip geriau nutręstuose. Branda menka; tam priežastis yra — menkas sudygimas pasėlių rudenij dėlei nuolatinių lietu; pavasaryje daug tapo išgadinta šalčiais ir išdžiovinta dėlei stokos lietaus. Palijo tiktai ant užbaigos gegužės ir pradžioje berželio. Vasarųjų teipgi uždžiovino giedros. Žolė vos pradeda želti; dobilai biskį geriau išrodo. Palijus paskutinių laikų javai biskį pasitaisė. Blogiau su javais kur vietos molynės.

— Mariampolėje, Suvalkų gub., iš stovinčio pulko du karieviu pavogė iš pulko izdo 136,000 r. pinigų ir mobilizacijos svarbias popieras, su kuriais dalykais norėjo išlūmti už rubežiaus. Tam tikslui nusisamdė du parvedėju per sieną iš vietinių ukininkų, žėdam davę po 100 r. Umair per telegrapą buvo pastatyta ant kojų visa rubežiaus varta ir pabėgėlius miške sugavo. Suėmė teipgi ir ukininkus-vadus, kurie buk prisipazinę valdžioms, kad jie pabėgėlius ketinę miškuose užmušti. Beabejonės, kaip pabėgėliai teip ir vadai bus sunkiai bausti.

— Ant Vilniaus geležinkelio stoties tapo sulaikytas tulas amerikietis, išėivys iš Mogilovo gubernijos. Jį iškratė, rado revolverį ir patronų, o teipgi 916 r. pinigais, kuriuos pasi-

sakė uždribęs Amerikoje, laike gyvenimo savo čia per 1 metus ir 4 mėnesius, dirbdamas geležiniame pabrūke. Jį, turbūt, nubaus už slaptą perėjimą per rubežių.

— Krakovo lietuvių dr-stė „Ruta“ laiko savo susirinkimus ir juose bando svarstyti apie įvairius lietuviškus reikalus. Teip, iš priežasties atgavimo lietuvių spaudos draugystė, užsiminusi apie didelę svarbą atgautos spaudos, išreiškė linkėjimą, kad lenkai pamestų savo antagonizmą linkui lietuvių ir dabar norė leistų lietuvišką presą iš savo sparno. — Argi ne didniai skamba toks nuolankus reikalavimas to, ko lenkai ne nori apleisti nėra per kovą?

— „Varpo“ 6 num. š. m. patilpo straipsnis p. B. po antrašu „Nauja era katalikų bažnyčioje“, kur autorius trumpai peržvelgia visavietinį naujį klerikališką — žinomą Amerikoje po vardu contr-ultramontaniško — judėjimą. Tas judėjimas, reikalaujamas didesnės laisvės katalikų bažnyčioje ir laisvės privatiškos mislies išsiplėtojimui, greitumu epidemijos auga po visas šalis, pagaliaus pačioje Romoje, Vatikano pašonėje. Vienoje tik Lietuvoje jis da nepajudintas. Prancūzijoje per paskutinius 5 metus kasmetas išsivelka iš kunigų juopos apie 200 vyrų.

— Tam pačiam „Varpo“ Nr. randame pranešimą apie ištrėmimą lietuvių Pacevyčiaus, buvusio Vilniaus techniškiosios mokyklos mokinio, į Viatką ant 3 metų. Jį kaltinę už platinimą atsišaukimų.

— Reikale išėimimo Vištaliaus iš Argentinos beprotamio — kuriam dalykui S. L. A. išrinko nuo savęs tam tikrą komitetą — p. Naujokas, iš Brooklyno, N. Y., rašo, jog jis, girėdamas apie tai nevienokias nuomones (mat, vieni sako, kad valdžia Vištaliaus neįleis, kiti sako, kad įleis), teiravęsis pas-

savo distrikto kongresmaną, kurs patvirtinęs pirmųjų sanprotavimus ir sakęs, kad jeigu imigracijos tiesos stovi prieš įleidimą, tai ir dabar jį čia įgabenti nebus galima. Tą gali tiktai specialiai išrišti kongresas Washingtone.

— Da viena smulkmena apie Vištalių. p. Vištaliauckienė rašė usi pas D-rą Šliupą, kad jos sunus Vytautas iškeliavęs Argentinon pas tėvą. Gal rasi komitetas rastų naudingų pirmiaus susizinti su Vištaliaus sunum?

— Pittston, Pa., kun. Sedvydis ir lietuvis „biznierius“ Teplius s pasiskundė policijai, kad jiedu gavę net 4 pavymū laiškų, lietuviškai rašytus, kamė nežinomos ypatos grumoja juos nugaluoti ir jų namus iškelti dinamitais, jei kiekvienas iš jų nepadės ant lietuviškų kapinių po 1000 dolerių. — Kas dengiasi po taja misterija, nežinia.

— Pottsville, Pa., išėjo iš proto Rusijos pavaldinis Antanas Susinskis (lietuvis?), iš baimės, kad ne taptų priverstu eiti į karę. Jis da neseniai buvo atkeliavęs.

— „Darb. Vil.“ praneša, jog Dr. Graičūnas, „Aušros“ prezidentas, rengiasi stoti į seminariją. Milwaukee's dijecezijos vyskupas suteikęs savo daleidimą. Dr. Graičūnas yra našlys ir turi porį vaikų.

Isz Lietuvos.

Šilalė, Kauno gub.

Orai pas mus išiol buvo labai šalti teip, kad dar niekad tuo laiku teip nebuvo: jau 10 berželio, o dar daugelis ukininkų neatsėjo visų javų; augalai ant laukų išrodo visai blogai, ypačiai rugiai. Apie Raseinius tačiaus laukai labai puikiai išrodo ir yra viltis, kad javai gražiai užderės. Šimt javai teipgi nepigus; geriausių rugių puras (24 gaisrai) 4 rub-

liai, miežių 3,50 k., kviečiai 4r., bulvių 1,20 k. Darbininkų algos daug mažesnės negu pernai. Už dieną paprastam padieniui moka nuo 60 iki 80 kapeikų. Amatininkai kai kurie uždirba ir daugiau, bet tiems mažai yra darbo. Dabar pas mus Šilalėj pradėjo griaut maldinycią (bažnyčią), taigi išgirdę žmonės ėmė plaukti iš kitur, tikėdamos gausę darbo, tuometarpu dar ir vietiniai negali prisimušti; jeigu ir gauna, tai su labai maža mokestimi, nes čia vos temoka 60 k. už dieną su savo maistu. O maistas brangus: kiaulienos svaras nuo 25 iki 35 siekia kapeikų.

Žmonės išgirdę, kad jau tapo atiduota lietuviška spauda, lotyniškoms raidėms, labai prašidziugo, kad dabar bus galima liuosai skaityti knygas ir laikraščius. Skaityme ir lenkiškuose laikraščiuose, kad Vilniaus lietuviai ketiną uždėti tę lietuvišką spaustuvę. Kiek tame yra tiesos, nežinom.

Pas mus lietuviška dvasia dar tebegyvuoja, tik bėda kad nėra kam ją pajudinti, pažadinti labiau. Lietuviai jau suprato svarbą vertelgystos, nes štai ir mūsų Šilalės, nors nedidelis miestelis, jau įsikūrė trys lietuviškos krautuvės, kur pardavinėja visokias smulkmėnas. Vargas dar yra su mūsų žmonėmis, kurie nešelpia tautiečių, eidami viską pirkti pas žydus, visur lietuvius apjuokiančius. Tauragės miestelyje jau įsikūrė kooperatyviška lietuvių sankrova (magazinas), apie kurią pradėjus lietuviams darbuotis, sujudo žydai visaip tam užmanymui kenkti, net siuntė visokius prašymus, skundus vyriausyben, tačiau lietuviai ant savo pastatė, — ėjo naktimis, tvėrė draugystę ir nors daug vargo padėjo, bet šiandien jau krautuvė gražiai baluoja, pastatyta ant klebono žemės, ir jau pardavinėja kai-kuriuos daigtus

daug pigiau negu žydai.

Juokai ima žiurinti mūsų apkerpėjusius alksnynus — bajorus, kurie nors patįs sulygusių paskendę skolose, tačiau žmogų darbininką lietuvių laiko už šunį ir riečia riebius sprandus augštyt lyginai nutukę arkliai. Paskutiniu laiku, matydami lietuvius ir pinigiskai ir protiškai už juos augščiau kilant, pradėjo nežmoniškai ant „klopy“ siusti, ypač dabar, kada lietuviai atgavo spaudą; mat baisu darosi sutrunėjusiems mamontams, kada tie ilgai mindzioti „klopai“ pradės „poczitati gazety, panie dobrodziju“ ir prispirs plikbajorius nešintis kur-kitur su savo „šlėktybe“, arba bent su ja lysti į žemes, it kurmius.

Dar vienas akyvas dalykas, kad man vaikščiojant net per keletą parapijų niekur nemačiau T.M.D. knygų, nors jos yra dalinamos už dyką. Turbut nesiranda jokio komiteto, kurs užsimitų jų atgabenimu į Kauno guberniją. Aš pats nors aplinkiniams suteikičia, jeigu žinočia kaip jos galima ganti.

Rismontas.

Višakio-Ruda, Senap. pav. Suvalkų gub.

Iki šiam laikui mūsų krašte nėra dar nieko ypatingai malonaus. Liaudės visuomenė kuone suvisu dar tamsi — daugiau girtuokliauja, pešasi, pykstasi tarp savęs, o apie skaitymą laikraščių ir knygelijų nėra ką nė kalbėti; retai, retai kur kokį atrasi skaitantį. Tiesa pas mus tik tas gerai, jog lengvai duodasi avelės dvasiškiems tėveliams kirpti savo vilną. Užtaigi mūsų dvasiškiejie tą dalyką labai gerai supranta ir yra iš tos pusės labai išmintingi ir darbštūs vyrai: nieko nepraleis pro rankas! Kaip lietuviai — tautiečiai mūsų kunigai yra visai blogi, puslenkiai, ypatingai klebonas. Kaip pradės kada mūsų klebonas sakyti pamoks

lą, tai nors imk ir kvatok pilvą susiėmęs. Nežiurint ant logiško klaidingumo minčių, jo pamokslas neatsižymi teipos-gi ir grynumu kalbos: kuone kiekvienas sakinyš marguoja polionizmais, gudizmais (blagaslovyti, pravda, bezpečnastis, zupelni odpuskai, ščieslyvas...). Bet ner ko daugiau nuo jo ir norėt, nes jis ne tik ką apart „Przegląd Katolicki“ daugiau nieko neskaity, bet ir su kiekvienu, suprantančiu lenkišką kalbą, kalba lenkiškai, net ir barasi su savo gaspadine (ukvede) lenkiškai. Jaunasis-gi, nors ir darbštesnis už kleboną (ivedė draugiją blaivystės), bet lietuviystėje teiposgi neatsižymi.

Bronislovas.

Iš Rygos.

Ryga, tai yra grynai latviškas miestas ir pagarsėjęs savo dikčiais išiplėtojusia pramonė, pirklyste ir nevą gausum šiltniu uždabijų, kur šimtai tukstančių darbininkų suplaukia iš visų kraštų, jieškodami pelno. Tarpe tos siulyj-nėios pabirkams savo rankas minios randasi nemažs skaitlius ir mūsų tautiečių lietuvių, kurių tikro skaitliaus negalima tikrybėje susekti, kiek tų jų gyvena, nors laikraščiai mena esą Rygoje lietuvių apie 30 tukstančių. Iš tiesų tai skaitlius labai didelis! Retas iš lietuviškų miestų tiek lietuvių turi. Ir daugiausiai tai yra vis sveiki, druti ir prie visko sugadų vyrai, — kasgi eis uždabijų jieškoti budamas nesveikas arba raišas? Žiurinti tokią skaitlingą lietuvių kolioniją, tuli pamislys, kad tenykščiai lietuviai yra gerai susiorganizavę ir suprantanti savo darbininkiškus reikalus. Ant nelaimės, to nėra. L. S. D. P. kuopa labai neapsti. Draugų-čių praktiškai rupinaučųsi pakelimu lietuvių beveik nėra. Atsižymiančių agitacija ar nors korespondencijomis į lie-

tuviškus laikraščius teipgi negirdėti; retkarčiais pakelia nedrasų balą per laikraščius vienas-kitas iš tarpo lietuvių mokinių ir vėl tas dingsta gyvenimo vilnių chaose. Rods čia yra teip vadinama „Lietuvių savitarpinės pagalbos draugija“, kuri skaito savo sąnarių netoli 600 ir kapitalo netoli 15 tukstančių rublių, tačiau draugijos nuopelnai kaslink palaikymo svarbiausių Rygos lietuvių reikalų lyginasi su nieku. Dramatiški ir šokių vakarėliai pabirkų vargdieniams ne kiek atneša dvasiškos naudos. Užtai rygiečiai lietuviai bažnyčių reikaluose prancša Liepojų, Mintaują ir gal P'eterburgo lietuvius. Jie beveik vieni užlaiko tris bažnyčias, išteklingai aprupina dvasiškus piemenis, uoliai naikina „cicilistus“ ir lietuviškus darbininkiškus ržstus; jie nuoširdžiai remia nutukusių pabirkantų reikalus, nuolankiai lenkia sprandus prieš Lenkijos agentus dvasiškuosius, tuometarpu patįs skursta ir vargsta ir... laukia šgelbėtojų iš jų vargų.

K. Piplius.

Laiszkai isz Argentinos.

Rašo A. Vištalius.
Buenos Aires, 15 d. Rugp., 1903m.
(Tęsa.)

Aš makaronizmų inteligentų nepriimu, ir dėlto gi kalbinu mūsų šviesoriją, kad rašydami lietuviškai, kiek galėdami laikytųsi mūsų kampo kalbos budo, vartojamo paniamuoniais žemiaus Kauno, Senapišės ir Kauno, iš dalies ir Raseinių paviety, nors pagal pirmųjų numerių „Aušros“. Vienlydraščio mėš neturėsime patolei, pakol mūsų raštoriai nesutvers literatiškos draugystės ir nesutars visi, kokia kur litara rašyt. Pakolei giminė neturės geromatikos (gramatikos), arba kaip Kuisatis pavadino — giaromatikės, pato-

lei neturėsime nė sąlydraščio — ortografijos. Kokiū vardu jį ar ją pavadys (pramys) man nerupi. Aš rodyju rašant žodžius laikytis svangos (fonetikos). Ant pavyzdžio duodu matyt manusius. Vietoje mes, mėš, rašyt *mias*, o su trumpinant žodį, vietoje *ia*, dėt *ā*, tai yra *a* su brukšneliu, kuri tokiu būdu ženklis *ia*. — Ir teip rašant prašalinsim tukstančius nereikalingų litarų *i*: nesa *ā* bus *ia* (užstos rusišką *ja*), *ē* bus — *ie*, o su brukšneliu bu *io*; net ir *u* su kruopelė, gali užvaduot — *iu*. Ant pavyzdžio žodžiuose: Dėvas, Dev's, gāras, gār's; mās nekšai. Sačō bėrus pasikinęš nuvažāvo į Smilgus. Aš mislyju, kad graikišką *y* galėtumėm užvaduoti su maža *i* — dėdami ant jos ar dvi kruopelės, ar kitonišką ženklą. *f* kietąją sugražint su ženkleliu, nors kaip „Lietuviškas Balsas“ kad vartojo; ū, vietoje *uo* yra gera, priimtina: priežodžiuose būtina reikia galunę i nuženklint ar su dviem kruopelėm, ar kitonišku ženkleliu, ar grižt prie senoviškosios *y* grek! Saugotis, kad *b* nevertot vietoj *v*, kaip a. p. bulbe, ankstybas, vietoj bulvė, ankstyvas, ir tt., *č*, sugrižt prie *cz*, o prieš dvi patbalses arba dvisvanges, kur pradperinė *t*, prieš jas išpuola, nerašyt *cz*, tiktai palikt *t* su stimburėliu po apačia ar gryna, be jo, — teip, kaip ir su *d* kad darom, perkeisdami jos svangę į *dž* kaip italai savo *gg* ir *g* — į *dž*. Musų litara *ē* vietomis svanga tarpe *i* ir *e*, teip kad negalim mėš patis suvokti, katrą iš jų rašyt; daugiausia tai atsitinka galunėse užvardinėse — sujungtose arba dvigubose, kaip a. p. baltoje, vietoj baltoji, didėje, vietoje didėji, ir tt. Nesakykit man, kad tai galunė vietinė (locativa), ta skamba kaip *a*, — beveik visuose žodžiuose; a. p. baltoja, didėja; baltamą, didžiamą (ne—me).

D-ro V. Kudirkos atminimui.

Po ašarotu ir sukruvintu Lietuvos dangumi įžengė į tautiškos dirvos vagą artojas. Ir štai pradeda blaivinties uknuotas dangus, — šviesos spinduliai apsiaupė žemę. Tę, kur Šešupė tyliai sriuvena, plaudama savo krantus ir girdydama mėlynu vandenėliu įvairiomis žolelėmis gražiai iškašytas lankas; tę kur Nemunas, pagriebęš į savo glėbį Šešupę neša ir teškia į jūros vilnis; tę, kur niukso žolynais ir medžiais papuošta Lietuvos prigimtis, kur Suvertojas tiek suliejo grožybės, kad į ją žiurint širdis auga, džiaugiasi ir... veikia, — tę augo vaikelis — poetas ir sėmė įkvėpimą.

Pamylėjęs dušia ir širdim savo tautą, žada jai tarnauti, jai darbuoties. Matydamas, kaip dar maža tėra vyrų, kurie, pabaigę didesnius mokslus, darbuotysi dėl tėvynės, kaip — vieni rupindamiės materijališku buviu, kiti vėl bijodami pakliuti į geležinius žandarų pančius, užmuša savyje tautiškus jausmus, — šitas jaunas galiunas viską pasirijo perlaužti: drąsiais žingsniais žengia pirmyn... Įsižiurėjęš į savo talento žvaigždę, ėjo jis su kanklėmis rankoj ir dainavo. Augdamas eina mokslus ir pasišverčia medicinai; bet neranda tame pakakinimo savo jausmams. Jam kitokia buvo skirta užduotis...

Apsirinkęs sau numylėtą miestelį ant Šešupės kranto, užsišovė duris ir darbavosi: ėmės plūksną, liejo ant popieros savo įkvėpimo mintis ir sklaidė jas tarp savųjų. Jis dirbo, kaip literatas, muzikas ir poetas; šelpia Lietuvos laikraščius straipsniais; verčia iš svetimų kalbų visokių poetų eiles ir pats daug rašo, — ir tai platinosi po visus pakampius, kur tik gyvuoja lietuvis tės šešėlis. Dr. Kudirka visur atranda skaitytojus ir garbin-

tojus jo nemirtingo vardo. Tas vardas tapo užrašytas neturtingoj musų literatūroj aukštinėmis raidėmis...

Bet džiova, kaipo koks kirminas, anksti pradėjo griaužti galiuną; kuno pajiegos kaskart ėjo menkyn, gėla apsiaupė vėdą, bet dvasia nenorėjo pasiduoti. Poetas rašė, užmiršęs viską... Mirtis tylom žiurėjo per kambario plyšius ir kaskart drąsiau artinosi prie jo. Bet poetas jos nematė. Stiprios valios galiunas buvo pilnas vilties dar daug naudos atnešti savo tautai, kurią labiausiai mylėjo, dėl kurios gimė, gyveno ir mirs. Mirties jis nebijojo. Bet širdis jam plyšo atsiminus, kad reiks atsiskirti su tauta ir palikti ją dar neapšviestą, prispaustą, vargingą... Stengėš nors ant trumpo laiko pasiversiti milžiu ir skubiaus dirbti pradeda dirvą, kad ji, netekus artojaus, galėtų išduoti geistinus vaisius. Bet jau baigėšio dienų skaitlius. Griūva ant sopulių lovos dvasios galiunas!

Pajiegos jį apleidžia, lyra krinta iš rankos, — poetas verkia, ją atsisveikindamas... Lyra, tu mano brangiausia! Buk sveika! (Paėmė prispaudė ją prie skaudžiamos krutinės). Aš ėjau spygliuotu kėliu, tu man saldinau gyvenimą, su tavim neperšiskyriau (gausios ašaros bėra), su tavim savo broliams dainavau, jiems valandas saldinau! (Atsikreipęs į duris) Sudiev ir jums broliai numylėti! Paimkit mano lyrą, tegul ji jums tarnauja!... Kaip eis ketis, kada pradeda plėtoti savo žiedus ir leisti saldų kvapą aplinkui, džiugina žmones, bet su peržydėjimu baigia savo grožybės dienas, teip ir poetas. Tiktai ką pradėjo jau sulaukti pasėto grudo geistinių vaisių, kurie butų jam pridavę daugiau spėkų ir drąsos, štai atėjo nepermaldaujama mirtis, stoji prieš jį ir tarė: „gana tau prakaitą liet ant šios ašarų pakal-

nės; mesk kankles, plūksną, eisiv“. Poetas drąsiai jai į akis pažiūrėjo, — stoji ir ėjo. Išėjo kur mirtis vedė, iš kur daugiau jau nebegriž. Mirtis išplėšė mums didvyrį, pačiam amžiaus gražume ir nuvedė jį tę, kur guli tiek musų galinčių. Užgeso poeto žvaigždė. Tapo medžiu nemeilingai apkaltas, ir tie, kuriuos jis mylėjo, smiltims akis jam užbėrė ant amžių. Verk, Lietuva, to žmogaus, nes maža tokių tėra tarp tavo sunų! Verk, nes netekai to, kuris jautė tavo skausmus, suprato ašaras, apdainavo vargus, zadino iš miego atšalėlius, visų krutinėse kurstė meilės tėvynės ugnį!

Nelaimingas laikas skaudžiai mus nustelbė! Šiadien neturim mėš didvyrių... Senovės didvyriai svetimtaučiais pavirtę per... susibroliavimą su lenkais. Garsūs vėl kai — kurie galvočiai ir rašytojai, kurie prilipo prie garbės viršūnės ir nusipynė sau liaurų vainikus, nors lietuviais gimė, bet iškašė augsimėmis žvaigždėmis ir perlais... svetimą literatūrą, o ne musų. Svetimi jiems statė puikius paminklus ir, garbindami jų nemirtingus vardus, prieš kuriuos visos tautos lenkia savo galvas, vadina juos... savaisiais. Musų praite atsiminus ašaros bėra, širdis plyšta, krutinę lyg sunkus akmuo slėgia...

Argi neateis laikas, kada mėš sulaužysime geležinius pančius, nutrenksim jungo sunkybę nuo savo sprandų, sutrepsim tironų zabangas, ir užsmeigsim tautiškas vėliavas ant Tėvynės ūyby? Tikiu, kad ateis! Tik kurstykim palengva savo krutinėse tėvyniškos meilės ugnį, o sulauksime laiko, kada pradėsime ta ugnim visame savo skaistume liepsnoti. Grius despotiškos rusų valdžios rumai ir išauš visiems brangios laisvės aušrelė!

A. Meškus.

Politiszkos žinios.

Prancuzija.

Prietikiai su Vatikanu kas kart eina aš'ryn. Iššaukus Prancuzijai iš Vatikano savo pasiuntinį kardinolas Vannutelli vardan Romos kurijos paliepė keliolikai vyskupų ir arcivyskupų aplėisti Prancuziją, duodant paskutinei suprasti, kad tampa nuo popiežiaus iškeikta šalimi. Išikraustymas iš Prancuzijos kunigaikščių katalikiškos hierarkijos, butų biskip nesmagiai atsiliepus ant valdžios nes vietiniai katalikai, kurie nežiurint į tą kad yra prancuzais — uolūs fanatikai, labai butų įtužę ant valdžios, ypač ant Kombes'o partizantų ir butų padarę negeistinus sumišimus. Dėlei to Kombes pasiremdamas ant konkordato tiesų užžynė vyskupams pasi traukti nuo savo vietų, kam, iš dalies, buvo tenkini ir patijs vyskupai. Už tą vyskupų nepaklausymą kardinolas Merry del Val paketino juos iškeikti kaip eretikus. To savo ketinimo nors da neišpildė, vienok žinovai dalykų sako, kad Vatikanas nenorjs matyti Prancuzijoje savo vyskupų tokių, kurie geriau klauso valdžios (žinoma, nenorėdami aplėisti auksu plaukenčių šaltinių) negu Kristaus įpėdinio, popiežiaus. Akyva, kuom tas užsiėmė. — Šioms dienoms apsilankė Paryžiuje Tuniso bejus (valdonas), kuris apart viešėjimos pas prezidentą Loube aplankė keletą įžymesnių šalies viršininkų ir ministrų ir buvo visur viešliai priimtas. Sako, kad tuomi apsilankymu valstija Tunis išreiškė Prancuzijai savo nuolankumą ir didesnį pripažinimą ant savęs Prancuzijos globos.

Kynai.

Amerikos pasiuntinys iš Che-Foo praneša apie sukilimą kynų bokserių, kurie esą neva pasirengę išmūšti krikščionis

ir jau keliose vietose ant jų užpuolę į tas vietas tapo pasiūta kariumenė.

Anglų ekspedicija išleido į Tibeto gyventojus proklamacijas, kuriose prisizadėjo nesikišti į jų religiškus reikalus nekėsintis ant jų tautiškos laisvės, jei tik šie pavėlysi kraustyti ekspedicijai į Lassą. Tibetėnai ant to pristojo ir Youngusband apsiąubtas kareiviais pradėjo kelionę į šventą tibetėnų miestą.

KARE MASKOLIJOS SU JAPONIJA

Nors kaip yra žinomu japoniška armija, arba armija Kuroki, kietai yra prisigretinusi priešakin maskolių abelnos kariumenės eilės, tačiau karės ekspertai sako, kad japonams tas turi menką svarbą; pakol Portas Arthuro netaps įjuntas, patol japonų neišlešta. Prie to Vladivostoko eskadrai teipgi karėje pripažįstama menka rolė. Reikia priminti, kad daugelis militariškų žinovų aštriai kritikavoja japonus, kam jie nesistengė sudrutindami laivynę užimti Portą Arthuro pirmiaus, negu užėmė keletą vietų ant Mandziurijos sausžemio. Tačiau kiti vėl sako, kad japonai tuomi netik nepralėšė, bet da išlėšė, sulyg savo slaptais strategiškais planais. Kadangi japonai tarpe Mandziurijos ir savo pakraščių turi laisvą ir platų susinėšimą, tai, nežiurint į keletą jų prakišimų Mandziurijoje, tie gausiai jiems apsimoka iš kitos pusės, minėtinai, jie neduoda maskoliams suvienyti savo spēkų esančių Mandziurijoje su Portu Arthuro. Tas maskoliams baisiai kenkia. Turėdami laisvus kelius ant vandenių, japonai tyko sunaikinti maskolių laivynės centrą, kas turi įvykti bėgyje trijų mėnesių; jeigu tą pavyks jiems atlikti per 3 savaites, tai bus japonų milžiniškas žingsnis pirmyn. Išilaikymas maskolių Porte Arthuro gali karštais nusivilkinti iki pirmųjų snie-

gų; iškritus sniegams, japonams lemia užimti pietinę Mandziuriją. Turbut nereikia aiškinti, kad maskoliai Mandziurijoje kur tik galėdami taiso gintuves ir rengiasi visoje tikrybėj ten žiemavoti. Iš kitos pusės maskoliški laikraščiai tvirtina, kad da pirm užpuolimo šalėjų japonai bus sumušti, — pirmiausia ant vandens, paskui ant sausumos. Dėl įvykinimo tų saldžių svajonių laikraščiai ketina išsiųsti Baltiko laivynę į karės lauką. Minėtas laivynas susideda iš 8 kariškų laivų, 5 kreiserių, 2 transportinių ir 30 torpėdinių, kuriuos laikraščiai ir paveda po vadovyste admirolo Rozdestvenskio, dėl jų nutėmijimo į Tolimą Aziją. Reikia atminti, kad ta paskala apie traukimą į karės plotį Baltiko laivynės jau skamba iš rusų burnos nuo pat pavasario. Laikas jos ištraukimo buvo paskirtas apie pradžią šio mėnesio liepos, dabar jau atidėjo ant rugiučio, bet reikia abejoti begu bus išsiųsta iki rudens, arba bus neišsiųsta niekad. Tam yra dvi priežastys. Viena, minėta Baltiko laivynė yra „gatava“ tik ant popieros. Priskaityti prietos laivynės laivai, kiti da bus užbaigti dirbt ne ankėčiau, kaip per dvejus metus. Antra, da sunkesnis yra klausimas apie jų apginklavimą ir aprūpinimą ansliais. Kuomet Rusija pati pripažino, kad angliai yra karės kontraband, kas gali užtikrinti maskolius, kad jų anglio transportai neklius į japonų rankas? Savo anglio jie neturi. Tai gi didžiūma kritikų pripažįsta, kad ketinimas išsiųsti į rytinius vaadėnius Baltiko laivynės — yra tuščias gandas, gal tyčia leidžiamas dėl baidymo japonų. Kaslink Vladivostoko eskadros, tai aeikia atminti tą: ant kiek ji suspės padaryti japonams pragaišties iki rudens, tai bus maskoliams laimė. Pirmartiaus žiemai, ją apkals Vla-

divostoko ledai, arba turės da pirmau per kraujus perbristi iki Porto Arthuro... Ko Rusja labiausia bijosi, tai piniginio kriziaus (perlužio). Tą baimę da labiau paaštrino tuli Peterburgo bankai, kurie pasiremdami ant nupuolimo Rusijos piniginių interesų svetimose turgavietėse, atsisakė skolinti valdžiai pinigų. O valdžia reikalavo daug milijonų rublių. Negana da to. Į Peterburgą parėjo gandas iš Maskvos, kad tenykščiai kapitalistai daug įdėję savo pinigų į japoniškus tarptautiškose rinkose interesus. Tas buvo paskaityta už pardavystę šalies ir caro laikraščiai sukliko, reikalaudami „pardavikus“ nubauti. Kadangi kapitalistai moka eidami savo pėdas užglostyti, tai ir šiam karte jie per Maskvos presą ramiai pasiteisino, reikalaudami darodymų. Nors buvo tyrinėjimai, tačiau nieko nesuvokė. — Iš karės eisenos per draėjusią sanvaitę žinome tiek. Ta pati japonų armija, vedama Oku, nusitraukė Tachichao linkui ir apvaldė 14 liepos Yinkow. Čia iš maskolių pusės nebuvo parodyta jokio spyrimoti. Ta vieta yra svarbi, kaipo vienas iš New Chwang portų. Iš kitos pusės armijos Kuroki ir Nodzu prisiartino prie maskolių vietovės Lamyang ir Haicheng. Smarkus mušys neišvengtinas. — 10 liepos japonai smarkiai užpuolė ant Porto Arthuro nuo Mandziurijos sausžemio. Ant rytoausiaus po tam mušiu laikraščiai pratrubijo žinias, buk japonų prazuvę (užėję ant maskoliškų minų) 30,000. veliaus iššaiškino, kad jų krito tik 2,800 o maskolių 1,800. Tai gi japonai prazudė saviškių daugiau ir Porto Arthuro neįėmė. Tačiau sakoma, kad čia japonai įgavę keletą gerų vietų ir užėmę vieną vidurinį portą.

Dalis darbu.

☞ ALLENTOWN, PA. 13 liepos čia sudegė didelė metalinių dažu dirbtuvė, kur blėdies padaryta ant \$10,000 ir nemažas skaitlius darbininkų neteko darbo.

☞ CHICAGO, ILL. Vietinėse galvijų piovinyčiose užgime didelis straikas, kuris greit paskui savęs patraukė ir kitus miestus. Dabar jau straičiuoja (viso apie 50,000 darbininkų) Kansas City, St. Joseph, St. Louis, Omaka ir kituose vakariniuose miestuose. Iš piovinyčių straikas užsikretė ir į mėsinyčias, kur tik buvo unijistai darbininkai. Piovinyčių savininkai graibsto iš visų pusių darbininkus ir stato juos į straičierių vietą; bet jų pagamintą mėsą unijistai važnyčios atsisakė išvažiuoti; taigi sutraikavo ir važnyčios. Straikas žada įgauti gresmų pobūdį, jeigu piovinyčių savininkai atkakliai laikysis prie savo. Vyriausi darbininkų reikavimai yra šie: unijinių mokesčių, neišsilavinusiems darbininkams minimum mokeskis 28½c. už valandą, 10 val. darbo diena, padaryt, kad dabartinės augščiausios mokesčiai ateitėjų būtų mažiausiomis (t. v., jeigu dabar geriausia darbininkui mokama 25c. už val., tai toliau 25c. gaus pats menkiausias). Kuom užsibaigė straikas, tai nežinia. Čia jau imtinės darbininkų ne su paprastais kontraktoriais bei savininkais, bet su milžiniškai įsigalėjusiu trustu. Ikišiol pavojaus gyventojams straikas dar ne suteikė; mėsa veiktų pačioj prekėj, kaip buvo.

☞ ELKTON, MD. Čia sustraičavo tulų spaustuvių darbininkai, reikalaudami padidinimo ant 20% algos. Savininkai spaustuvių partraukė iš Baltimorės keletą straičio laulytojų ir mėgina su jų pagalba varyti toliau savo darbus.

☞ BALTIMORE, MD. Sunaikinus gaisrui 1294 namus jau apie šimtą jų vėl yra pradėta atbudavoti, o apie 300 ruošiamas pradėti. Šioj apygardoj praėjusioj savaitėj buvo nusamdyta 8778 darbininkai, 588 murininkai, 428 dailidės ir 100 pliumberijų, gazų įtaisytojų ir tt. Miesto autoritetai sako, jog pradžioje rugpjūčio bus pareikalauta daugiau apie 10,000 darbininkų.

☞ WILKES-BARRE, PA. Užsibaigė straikas Galland Brothers apatinių rubų siuvinyčiose, ir 500 darbininkai, išlaimėję straičią, pagryžo prie darbo.

☞ HAZLETON, PA. Iškilos nesutikimai tarpe operatorių ir angliakasių Silver Brook kasyklėse dėl mokesčių, kur jeigu kompanijos nenusileis angliakasių reikalavimams, šie ketina straičiuoti.

Iš Amerikos.

Svarbus išradimas.

Dr. Roller, iš Philadelphijos, išrado didžiai svarbų dalyką, kurs turi pradziuginti tukstančius ligonių, reikalaujančių chirurgiškos operacijos. Kadan gi ikišiol ligoniai pirma operacijų buvo užmigdomi įvairiais narkotizmais — dažniausiai etheru, — kurie nežiurint į tą, jog nevisada kaip reikiant užmigdydavo, baisias, ardančias žmogų palikdavo pasekmes, tai gi jau trūs ant žmonių kančių mokyti vyrai jieškojo užmainyti ikišiol vartojamus narkotizmus kuom gūdnesniu. Minėtas Dr. Roller išradimas užveria savyj labai prastą budą — duoti pacijantui įtraukti vidutinišką dozą *nitrous oxide*, arba t. v. „juoko dujų“ (nuo to, kad įtraukęs žmogus keletą sekundų garais džiaujuokiasi). Toks budas užmigdomo labai lengvas ir nekiek nevodingas; žmogus pakirdęs po operacijos beveik nejaučia jokių skaudėjimų, kolius suteikia etheras.

Prezidentas

užgroty.

East St. Louis, Ill., National Liberty partijos išrinktas šįmet į prezidento Suv. Valstijų kandidatus, William Scott, tapo areštavotas už neužsimokėjimą bausmės, kuomet neseniai buvo teisdario nubaustas už prilaikymą prie gertuvės netvarkos namų. — Mat koki vyrukai taikstosi į prezidentus.

Kibirkištis

sudegino miestą.

Millington, Md., 12 liepos iš tulos kalvės išlėkė kibirkštis uždegė aplinkinius triobėjus ir iki pribuvo ugnasargiai nuėjo pelenais puikus miestukas, susidedantis iš 800 gyventojų. Tulas užkaborys pasisekė nuo gaisro nasrų apginti, bet ten dabar ne pusė padegėlių negali nė ant nakties sutilpti. Daugiau porio šimtų žmonių stokuoja ne tiktai prieglaudos, bet ir duonos karnio. Iš didesnių miestų (Philadelphijos, Baltimores ir k.) nusiušta šiek-tiek aukų.

Geologiška statistika.

Amerikos geologai apskaito kiek buvo pernai šioj šalyj iškasta iš žemių naugės (metolų) ir anglės. Jie paduoda neapskritos kiekybės skaitlines, bet iškastų daigtų vertybę. Ir teip, iškasta keto (pig iron) arba liejamos geležies ant \$344,350,000; geležinės rudos \$66,356,001; druskos \$5,150,196; phosphato \$2,986,824; kokso \$66,459,623; dervos anglio \$351,094,209; akmens anglio \$152,036,448. — Tos skaitlinės parodo, kad reta šalis gali pasigirti tokiu išnaudojimu žemės turtų, kaip Amerika. Bet kame yra tos gėrybės? O gi milijonierių kišeniuose.

Mės ir prancuzai.

Amerikiečiai lietuviai jeigu laiko balius arba pikninkus, tai nedėlei kokių paminėjimų, bet kad pasipelnyti šventųjų draugystėms arba kad nuo

pikninkų, balių išsinešti tokius paminėjimus, kaip įdėjima guzų į kaktas, pakabinimai žibintuvų panosėsna ir tt. Pažiūrėkime kaip tą atlieka kiti. Antai Amerikos prancuzai, kurių yra daugiau apsigyvenę, 14 liepos kelia balius, pikninkus, vakaruškas, atminimui sugriovimo Bastilijos (baisaus feodalų laikų kalėjimo). Philadelphijos prancuzai Centre parke laikė tokį pikninką, kur susirinko 4000-nė minia; buvo daug ir svetimtaučių, nes visi garbingams paminėjimams prijaučia.

Atstume angliakasių šalin.

12 liepos iš Luzernes ir Lackawannos apielinkių, Pennsylvanijos, angliakasių unijos delegatai pribuvo į Oyster Bay, norėdami paduoti prezidentui Roozeveltui peticiją, kurioje maldaujama užsistoti už Kolorados persekiojamus angliakasius per kasyklių savininkus. Prezidentas delegatų prie savęs neprisileido, sakydamas, kad laike maudymosi jokiais pašaliniais reikalais nenorjis užsiimti. — Urra, Roozeveltas! Jo auksinė galvelė žino gerai, kad tie patys spardomi darbininkai rinkimuose šauks, už jį kaip padukę „vivat Roozevelt“!

Delei slaptos spaustuves Lietuvoje.

Paminėjus mums praėjusiam num. „Vien. Liet.“ apie aną dulsų gaudą, kad Lietuvoj yra ketinamas uždėti slaptas laikraštis, gūd. Dr. J. T. Želvienė pridavė mums žemiaus sekantį laiškėlį, kuris yra didžiai svarbus supažindinti visuomenę su tuom užmanymu ir pralieja šviesą ant kalbamojo dalyko iš tikros pusės. Butų da geriau buvę, kad jis būtų buvęs praneštas visuomeni prieš Seimą S. L. A., būtų priruošęs vientaučius prie paremimo reikalo. Iš sekančio

laiškeliu matome, kad Lietuvoje yra rengiama įtaisyti slaptą spaustuvę, tucmtarpu iš Seimo protokolo matome kad buvo svarstoma apie laikraštį. Kadangi tas laiškelis buvo visiškai perskaitytas ant Seimo, kur buvo visiems atviras įėjimas, tai, nors Europos laikraščiai apie tą tiesiog nieko neminėjo, mes jį patalpindami neturėsime atsakyme būti už nekonspiratyviškumą.

Tas pusiau privatiškas laiškelis, ant kiek jis yra vertas užsitikėjimo, pranešamas visuomenei apie rengiamą Lietuvoje slaptą spaustuvę, reikia mislyti, paragis viengencius prie simpatijos ir sušelpimo to užmanymo kiek išgalimomis aukomis.—Prie progos priduriam porį žodžių apie padarytą tų aukų pradžią, minėtina Breslau, Pa., lietuvių draugystės auką, apie kurią praėjusiam num. „Vien. Liet.“ biskį šturksė ai atsiliepė. Pasiaškinus tam dalykui, aukautojai mato, kaip ir mes matom, kad tas lietuvių triušas tapo pastatytas ant šiek-tiek racijonalšų pamatų, tai-gi aukavusieji viengenciai iš Breslau, Pa., neturi abejoti apie klaidų su naudojimą tų aukų nė prikaišioti rinkėjams. Aukos bus nušlystos į nurodytą vietą.

Laiškeliu skamba šep:

Laiškas rašytas į Dr. J. T. Želviene.

Guodojama T.!

L. S. D. P. renka pinigus, idant įtaisyti savo slaptą spaustuvę Lietuvoje taip kaip tai turi lenkai, žydai ir kiti; bet kadangi ant to dalyko turi išeiti daug pinigų, o mūsų išteklius yra aprubežiuotas, tai-gi C.K. prašo Tamistos parinkti tarpu Amerikos lietuvių aukas tam dalykui. Pinigus prašome siųsti stačiai į Darbininkų Balso red., kur bus patalpinta atskaita. Tikimės, kad Tamista neatsakys padėti mums taip svarbiame darbe.

Pinigus galima rinkti atvirai, nes tai ne paslaptis pačioj Lietuvoje.

Su guodone *Sėbraitis*.

Dabartine kare ir jos pasekmes.

Pagal savo didumo Rusija užima antrąją vietą pasaulyje. Vienok ji yra labai mažai užgyventa ir turi blogą padėjimą geografišką: ji neturi nė vienos geros atviros jūros. Kaip vienas taip ir kitas dalykas nedaleidžia jai laisvai lavintis ir tapti grynai kapitalistiška viešpatyste. Įgijant vis didesnę svarbumą tarptautiškame susinešime Didžiamjam Okeanui (su prakasimu Panamos kanalo jis da labiau pakils), Rusija godžiai atkreipė savo atydą ant savo tolymųjų rytų. Vladivostoko uostas susinešime negali užimti svarbios vietos, nesą per ilgai esti užšalęs. Karė Japonijos su Kynais 1894-5 metuose davė progą užrendavot Port-Arturą, prie ko Vokietija užėmė Kiaučiau ir Anglija Vaihaivai. Sukilimas kynų (bokserių) 1900-1 m. daleidė jai įsigriauti į Mandžiuriją. Tokiu budu Rusija tikėjosi užvaldyti naują, 939,280 kv. kilometrų (kilom.—beveik 1 viorstą) didumo kraštą su portu prie šiltų jurių ir įsikerėti rytuose. Bet čia sutiko pavydėjimą iš pusės Japonijos, Suvienytų Am. Valstijų ir ypač Anglijos. Paskutinioji yra didžiausiu Rusijos priešu ir visu jos parubežiu, pradėjus nuo Vladivostoko ir baigiant Rumėniją, stengiasi užsiundyti ant jos parubežines viešpatystes. Dabar tai jai padaryti su Japonija pasisekė kuopuikiausiai. Gerai anglų organizuota Japonijos laivynė (flotas) beveik jau paėmė viršų ant laivynės Rusijos, beveik uždare (blokiravo) Port-Arturą, ir visą pamarę. Visur—kur Japonijai ikišiolei gerai vyko, nors suprantama, gali da visai at-

sitikti. Rusija išstatė nepakaktiną skaitlių blogai pašertos ir nekaip senovėj atsidavusios valdžiai kariumenės; reikia prie to mislyti, kad ji daugiau kariumenės išstatyti negali, dėl neišigalėjimo jos išmaitinti, nes, užkirtus pristatymo maisto kelį juromis, vienu prastu ir baisiai ilgu geležinkeliu nespėjo jo pristatyti: per dieną ateina tik 12 trukių (mašinių)!! Girdėtis, beveik jau nuo pat pradžios karės Rusijos kareiviai nebe gauna mėsos ir minta sausainiais ir arbata. Silpnina ir naikina juos taip gi nepaprastas oras, kaiš čiai ir kitos ligos. Daugel kareivių ir net oficerai pereina į japonų pusę. Kariumenės perdėtiniai neretai sutinka kareivių pasipriešinimą pildyti jų paliepmus. Pagaliaus caro valdžiai stokuoja pinigų. Viešpatystės izdas pustuščias. Paskolino(?) nuo Prancuzijos 300 milijonų rublių; bet to ilgam nepriteks: kasdieną kaštuoja Rusijai apie pusantro milijono rublių! Aukomis ar lupimais kapeikų ar rublių ne ką užkūša. Tai-gi turėjo išleisti popierinių pinigų. O karė, kaip iš rodo, greitai nepasibaigs, gali ji užsitraukti net iki kitos žiemos. Jau dabar caro valdžiamato sau pavojų iš kynų pusės rytinėj Siberijoje ir iš Anglijos pusės (Indijos) Užkaspijoje. Vienok katra iš kariaujančių viešpatystė nepaimtų viršų, pasekmės bus vienodos. Viena, karė dėl Rusijos baigsis didžiausiu ekonomišku kriziumi. Su tuomi bus sujungti dideli darbininkų judėjimai, o labai gali buti ir visuotinė Rusijos revoliucija; karė, sakau, baigsis puolimu neaprubežiuotos valdžios (absolūtizmo), o, gal ir iširimu Rusijos į keles viešpatystes. Antra, pasinaudoti pergaletojai iš karės nedaleis kitos viešpatystės; pasinaudos tikrai Anglija, Vokietija, Suv. Valstijos ir Prancuzija. Panašiai jau atsitiko 1894-5 m., kuomet jos užrandavojo, nė pirštą nepajudinusios, po gabalą žemės. Pagaliau mislyjama yra, kad pasekmėmis karės Japonijos su Rusija bus dalinimas Kynų, kad ir po kelių metų. Vėjkiant toje pakraipoje viešpatystėms išvien tai bus nesunku įvykdinti. Bet sutikimas jųjų labai abejotinas. Puikiu paveikslu tam yra užsilikimas nuo šimtmečio atgal supuvusios Turkijos. Pradėjus dalinti Kynus ir nenorint duoti kokiai—nors stipriai viešpatystei dalies — taip mislyjama apie Suv. Valstijas—gali išskilti visasvietinė karė. Sprendžiama, jog įvykimui jos dabar pakaktų įsimašymo tikrai į dabartinę karę bent vienos civilizuotos viešpatystės. Visasvietinė karė yra taip daleidžiama, kad sušoka ginkluoties net mažosios viešpatystės, kaip Portugalija ir ilgai miegojusios Švedija, Norvegija ir k. Abelnai šiadien yra susitvenkę taip daug visokių tarptautišų klausimų, kaip Balkanų, Turkijos ir kiti klausimai, kad tik baimės, prieš darbininkiškos luomos judėjimą nedaleido ligšiolai imtis juos risti. Bet jau kartą pamėginus risti kokį—nors iš tų klausimų, bus užkliudyti visi...

Iš susilpnėjimo bekariaujančios Rusijos stengsis naudotis jos priešai: Vokietija, Anglija, Švedija—Norvegija iš šulies ir revoliucijoniškos partijos viduryje. Nors Vokietijos valdžia veidmainingai pataikauja Rusijai (priminkim kentimą Rusijos šnipukų, išdavinėjimą bėgusių nuo karės ir tt.), bet liaudis ir politiškai rataliai yra jai priešingi. Turis didžiausią įtekme Vokietijos užsienio politikoje „Alldeutscher Verband“ visą laiką savo susirinkimuose nurodo ant butino reikalingumo atkreipti didžiausią Vokietijos atydą ant artimiausiųjų rytų, t. y. Lenkijos ir Lietuvos su Pabaltija; jis tvirtina, kad Vokietija iš

tolymų rytų, t. y. Kynų ir tt., visuomet pasinaudos, kuomet tik kils klausimas apie jų dalinimą. Vienok, man rodosi, jog kitos viešpatystės, ypač Anglija ir Prancuzija, jokiū būdu nedaleis Vokietijai, tam savo didžiausiam konkurentui, užgrobti artimiausiose rytuose bent kokią skiautę žemės. Iš kitos pusės, Vokietijai gali prisieiti dar pasirokuoti su savo viduriniais priešais: elzsolotaringais, danais, lenkais, lietuviais ir socijaldemokratais. Vokietijos svetimtaučių sukilimas gali būti iššauktas ir į laikytas sukilusiųjų vienuoliais: prancuzais, danais ir tt.

Taisosi į karę ir rami Švedija-Norvegija. Ji turbūt pagelbon atsiliuosuoti nuo Maskolijos Suomijai (Finlandijai), kuri labai galimas daigtas, kad umu laiku gali sukilti:

Dabartine kare Rusijos iš dalies jau naudojasi Anglija; ji griaušasi į Tibetą ir turi atkreipusi akį ant Beludžistano ir net Užkaspijos. Kad ne karės panciai Rusija jokiū būdu nebutų kentusi lindimo Anglijos Tibetan, nes norėtų jį pati užgrobti. Dabar gi turi kankinties grasinimu ir rengimusi sutikti, jeigu ta pradėtų artinties prie Užkaspijos. Plianuose Anglijos yra teip gi užpuolimas Pabaltijos. Vienok tai, aš mislyju, reikia da suprasti, kaip manibrą dėl išsklaidymo kariškų Rusijos spēkų, dėl atitraukimo akių nuo savo gardesnio karnio—Tibeto, Beludžistano ir Užkaspijos. Jei gi Anglija užkariautų Pabaltiją, jai sunku bus ją užlaikyti; ji, turbūt, kaip ir visos kitos priešingos Rusijai viešpatystės, greičiau sutiktų ant neprigulmystės to ir kitų maskolių užmtų kraštų. Tai butų visų viešpatyčių interesuose. Tuomi juk išsiaiškina sutvėrimas naujos Panamos respublikos, užsilikimas Belgijos, Danijos, Šveicarijos ir kitų mažų viešpatyčių; užsilikimas Tur-

kijos, Persijos. Nenoriu aš ta mišlim pasakyti, jog neprigulmystė Suomijos, Lietuvos, Lenkijos, Ukrainos, Kaukazo, kurie jos reikalauja, butų įvykdinta be išstatymo reikalingų tam spēkų jų ukėsu. Aš tuom tik sakau, jog jų neprigulmystė butų pripažinta svetimų viešpatyčių.

Atsiskyrimas Lietuvos (plačioj prasmėj to žodžio), Lenkijos ir Ukrainos nuo susilpnėjusios per karę Rusijos guli ne tik politiškuose ir tautiškuose interesuose tų kraštų, bet ir interesuose jų proletarijato. Proletarijatas gi tų kraštų yra beveik vienintelė veikianti revoliucijoniška jų spēka ir žada kariauti už savo neprigulmystę užvien su kitais savo reikalais.

Gal nebetoli laikas, kuomet išsipildys pirmoji iš Rusijos dilema: Rusija, kaip vietinė maskolių viešpatystė, atitrauks už Dniepro atgal, ar pasiplės lig Juodkalnio (Slg. „Naš vojienny vopros“. Fadiejev. 1873 p. 367. Peterburg).

Kurėjas.

Isz lietuvėszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Liepos 10 S. L. A. kuopa laikė savo bertaininį susirinkimą, ant kurio susirinko nemažas skaitlius vyrų, moterių ir merginų. Prieš atidarymą susirinkimo tapo perskaityta du trumpi paveikslėliai iš knygelės „Plūksnos Abrozėliai“. Po atidarymui susirinkimo, delegatai aiškino ką buvo matę ir patyrę ant 19 seimo Shenandoah'e, Pa. Iš visų delegatų aiškinimo galima buvo suprasti, kad seimas buvo gana iškilmingas ir savo veikimu gana lietuviams svarbus. Kuopos sąnariai nemažai tapo nudziuginti iš pranešimo apie įvedimą vaikų skyriaus S. L. A., nutarymo išimti senelį Vištalių iš Argentinos ir pargabenti į Suvienytās Vālstijas ir ap-

siemimą partraukti nuo Visasvietinės Paryžiaus parodos likusius lietuviškus daigtus. Visi tie pranešimai buvo akyvi dėl S. L. A. sąnarių.

T. M. Dr. kuopa buvo išrinkus kolektočius, kurie ėjo parinkti ant tautiškų reikalų. Lankydami pas vietinius lietuvius, užėjo ir pas lietuviškus kairėmninkus. Nekurie pasiputę kairėmninkai begėdiškai pradėjo piktžodžiauti ant pasišventusių tautiečių kolektočių. Vertėjo kolektočiams ir dulkes nuo savo čebatų nusikratyti išeinant iš namų nelemtų „biznierių“.

Vienas „dievobaimingas“ kairėmninkas, norėdamas pamylėt savo garbintojus, arba kaip čia vadina „parapijonus“ „sudumojo“ išvežti 5 bosus alaus į kalnus. Tam nepaprastam pamylėjimui buvo paskirtas laikas liepos 10 d. nedelioje popietų, — tuojaus po mišių. Vašintojas, nenorėdamas savę nuvargint renkant „parapijonus“ ant minėto purimo, prisitaikė prie draugystės ir tai dar tokios, kurios sąnariai eina tankiai išpažinties. Kunigas iš savo pusės teipgi prigelbėjo, nes net per abejas mišias paliepė draugams susirinkti. Draugai, pagal paliepimo savo dušų ganytojo, visi susirinko ir su procesija nukeliavo paskui su didžiausia „pašėnavone“ vežama alų. Dasigavę į „palaimintą vietą“ pradėjo naudotis iš mylistų, kurias kairėmninkas dėl savo „numylėtų“ žmonelių atvėrė. Išbaigę minėtas „mylistas“ pradėjo vienas kitą saviškai laiminti. Vienas žmogelis prisisiurbęs dykai duotų mylistų, dar ant pabaigos gavo su akmeniu į akį gerai atjaučiamą palaiminimą, kuris ir šiandien žymiai žmonių atydą atkreipia. Palaiminimą ap laikęs pats negalėjo sugrįžti namon, bet keturi vyrai turinti „meilę artimo“ gatvėmis vilkte parvilkė. Tokią paro-

dą arti tukstai čio didelių ir mažų vaikų matė. Po tam apvaikšėiojimui, dar nusidavė pas „dziodžių“, kuris be didelių ceremonijų paliepė davusiam „palaiminimą“ užsimokėti suvirš 10 dol. — Na ir už tą viską kiek apturės atpuskų?

Bažnytinis.

Passaic, N. J. Ča nėra nė lietuviško kunigo, nė lietuviškos parapijos, nė lietuviško... saliuo; todėl mus žmonelei gyvena ramiai. Susirinkę vakarais į keno-nors grįčią ir pasistatę „partę“ alaus, šoka maloruską kazoką, dainuoja garbinančias carą dainas, ir linki jam pasisekimo karėj su Japonija. Liudna žiuret į tokius tamsuolius, ant kurių nekrito dar spindulys šviesos. Tiesa, yra čia keletas vyrų dirbančių ant labo tėvynės, bet vis pavieniai. Net buvo susiorganizavus kuopelė lošikų, ir norėjo įrengti tautiškaidramatišką vakarą, bet ta organizacija tapo suardyta tamsybės apaštalais. Todėl kviečiu visus dirbančius sueit į kruvą, ir tada suvienytomis spēkomis bus galima kas-nors nuveikti dėl tėvynės labo. Laikas, seniai laikas pabusti iš saldaus miego ir mum Passaic'iečiam!

Gulbinas.

Brooklyn, N. Y. Musų klebonėlio ištvirkimas pereina rubežius visokios kritikos. Neseniai nuėjo pas kunigą kumai, nešini pakrikštyti lietuviu Izidoriaus Matijošaičio kudiki. Pribuvus jiems į kleboniją, klebonas užpuolo kumą klausinėti ir kvėsti apie kudikio tėvus: ar priguli jie į parapiją, ar eina bažnyčion, ar duoda kunigui pinigų ir kitokių niekniekių. Kadangi kumas palengva atsakinėjo, tai klebonas tą paskaitė už įžeidimą savo ypatos ir įnišęs smogė su kumščia kelisyk kumui į antausį (! R.). Žmogutis sutrenktas parpuolė ant žemės.

Išgirdę tokį kunigėlio biaurų pasielgimą, kūdikio tėvai, gi minės ir svečiai labai pasipiktino ir nutarė daugiau su klebonu neturėti jokių reikalų.

Ant tų krikštytųjų vienuolėnė besilinksmindami sudėjo po keletą skatikėlių tautos reikalams aukų, viso labo \$3,80, kuriuos prisijunčiant į „Vienybės“ redakciją padaliname taip: \$1,50 kankintiniams, \$1,50 kankintiniams, ir 80c. Vistalini.

Franciskus Marina.

Glen Lyon, Pa. Atgal 10 mėnesių čia susitvėrė Lietuvos Sunų Dr-stė, kuri nors ir tokį gražų vardą turėjo nežinia dėl kokių priežasčių, neaugo; galiausiai surinkti pinigai tapo išdalyti draugams atgal, kurie su džiaugsmu priėmė, kaip savo sutaupyta kapitolą! Pora krikštytųjų tolia užbaiga nepasikakindami dėl atminties paaukavo iš tų pinigų \$1,50 moksleiviams

Juozas Anslis.

Passaic, N. Y. Labai peiktiną būdą teko patėmyti pas kai-kurios vietinius lietuvius, kurie draudžia savo vaikelius nuo lietuviškos kalbos. Žiūrint į tokį vienuolėnų pasielgimą labai liūdna darosi ir aiškiai duodasi matyti, kaip čia stokuoja gerai prailavinusių tėvynainių, kurie savo darbais paplėstų tarpeviengėnė tautišką susipratimą.

N. Dapkuniūtė.

Seattle, Wash. Pribuvęs į šį miestą ant apvaikštinėjimo 4-tos liepos, kur diktokas burelis susivaziavo ir mus brolių lietuvių, gyvenančių įvairiose vietose Washingtono valstijos, pasiryžau paklabinti širdis vienuolėnų, kad paaukautų procentelį dėl kankinamų per Rusijos despota carą mūsų sągimiečių. Apgailistauju, kad negalima buvo surinkti lietuvių į burelį o tik reikėjo

eiti per karčiamas. Tokiose vietose žinoma užėjau visokių nemandagių žodžių, bet tas manęs neįžeidė, ir likau pakakintu, kad pataikiau keletą brolių, kurių glose dar virba lietuviškas kraujas ir noriai pritarė mano darbui, paaukaudami pagal išgalę. Surinkta viso \$3,20, kuriuos paskiriam kankintiniams. Vardan nelaimingų mūsų brolių kankintinių, visiem broliam aukavusiem ištariu širdingą ačiū.

Aleks. Kalvaitis.

New Haven, Ct. Čia susitvėrė lietuvių klubas po vardu „Lithuanian Independance Club“, kur prisirašė į 20 sąnarių. Yra čia dvi draugystės: Franciškaus ir D.L.K. Vytauto, teipgi ir S.L.A. kuopa. Po biskį pradeda busti ir vietiniai lietuviai.

V. Jakavyčius.

Waterbury, Conn. Čia vienas lietuvis, matomai užgautas vasaros saulės spindulių ar apsivalgęs nepaprastų zolių, jau nuo tulo laiko kas kart toliaus rėplioja iš savo vėžių. Kampas nuo kampo bėgiodamas gyrėsi, buk jis Maskvoje sveikinosi su caro dėde ir čia Pensylvanijoje su mainierių prezidentu John Mitcheliu vienoje lovoje gulėjo, ir tt. Tas vis but mazi niekniekiai, bet dabar galutinai žengia prie labai blogo rezultato, nes bėgiodamas po lietuvių namus, visai neišmintingai pradėjo pliaukšti, sakydamas, kad S.L.A. „subankrutinęs“. Kadangi čia priguli arti 4 šimtai lietuvių prie S.L.A. ir turi ir skaito Susiv. išduotas „Atskaitas“, todėl visi aiškiai pamatė, kaltas sveikintojas caro dėdė, baigia bankrutyt savo smegenų kraujavę.

Tingėjimas.

Los Angeles, California. Saulėta California, arba nauja Italija: jau daugiau ne me-

tai, kaip esu atvykęs į šią naują Italiją, ir jau apsipažinau maždaug su čia esančiais lietuvišiais ir jų gyvenimu Californijoje. Kaip man rodos, tai čia labai sveikas oras, kuris beveik visada gražus; retkarčiais tik buva rytai ukanuoti. Vasarą lietaus visai nėra. Apielinkės labai kalnuotos. Vasarą, tie kalnai nudega nuo saulės, ir dėlto nieks ant jų neauga, bet žiemą, kaip palija, tai puikų paveikslą rodo, tada jie visi žaliuoja ir žydi. O kloniai, — tai jau jų gražumo negalima aprašyti! Visos palkalnės ir kloniai išsodinti garsiais Californijos vaisiais, kaip tai, apelsinoms, citrinoms, vynuogėms, riešutais, ir šep visokiais vaisingais medžiais, kurių nė vardų negalima įsitėmyti. Dienomis oras čia yra labai šiltas, bet naktį teipgi gana vėsios. Vanduo čia yra labai brangus, nes visas pareina iš kalnų; upės čia nėra jokios, iš kur galima būtų gaut vandenį; yra rods upė, vadinama Los Angeles, bet joje vandens nėra nė per pėdą gilumo, ir tai visas iš dirbtuvių bėga sutroms užterštas. Dėlto už vandenį gyventojai labai brangei moka. Miestas Los Angeles yra pakraštyj marių, Tykaus Okeano, taigi nors saulutė ir gerai įkaitina, tačiau nuo marių vėjelis ir karščius atvėsina. — Lietuvių čia yra mažai; pačiuotų ir vienuolėnų gal bus viso į 60. Užsiima daugiausia rubsiuovyste; moterių teipgi yra visai mažai. Čianykščiai lietuviai yra padorę žmonės, tarpe jų maža yra nesutikimų. Pas vieną lietuvi, S. Kasparavyčių, buvo 3 liepos susirinkimas, kur buvo surinkta \$3,35 aukų kankintiniams ir moksleiviams (vardai aukų skyriuj. R.).

Dzukė.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės.“
P. Paltanavyčia T.M.D. prezidentas - Nr. 27 „Vienybės“

praueša apie suteiktą kunigo Miluko didelį pažadėjimą, nuleidžiant prekę Albumo abi dali už 50c. Tuos Albumus T. M. D. sąnariai galėse pardavinėti po 75c. ir tokiu būdu dėl T. M. D. likę 25c. pelno. P. P. sako, kad k. M. padarė mums labai didelę dovaną. — Žinoma, tik reikia paliepti T.M.D. kuopoms, kad ant savo susirinkimų kunigui M. už tą nupintų liaurų vainiką ir padarytų amžinu garbės sąnariu! Kodėl k. Milukas negalėtų pastoti T. M. D. garbės sąnariu, jei p. Bočkauskas galejo pastoti S. L. A. garbės sąnariu? Juk judviejų darbai ištikro yra veik lygūs, pagaliaus ir dovanos panašios į viena antrą. Tačiau kiekvienas „geras“ darbas turi kliūtis. P. Bočkauskui nebuvo lemta pastoti S. L. A. garbės sąnariu už Susiv. dergimą ir atkalbinėjimą nuo jo sąnarių. K. Mil. savo „gerais darbais“ irgi jau yra patarnavęs T.M.D.-ei. Jei mes įsigilinsime į šį reikalą, tai pamatysime, jog k. M.-ko „geri darbai“ dėl dr-stės ne-naudos toli atsveria šių dienų gerus pažadėjimus. K. M. šiandien nors rodo gražų veidą geradėjo, tačiau viduje slepia gudrią lapės išmintį tykant pagauti riebę kasnį: jis mato, kad pasigerinant prie T.M.D., netik galės nuo jos pasipelnyti, bet ir pasidarys sav puikią reklamą. Taigi, man rodosi, kad su panašiais „geradėjais“, kuriu yra k. Milukas, T.M.D.-ei nereiktų susidėti. Apie antrą klausimą, išleisti brošiurėlę angliškoje kalboje susidėjus su kita organizacija, tiek galiu pasakyti: nors ir šis darbas ne visai sutinka su T. M. D. įstatais, bet parodant svetimtaučiams lietuvių ir spaudimą ir vargus, visgi galės būti didesnė nauda, negu susibrolaujant su draugystės šmeižėju, ir padarant jam reklama bei asabišką naudą.

T. M. Draugas.

-Užsilmokėjo:

Pittston, Pa.

Seni: J. Kazakevyčia	60
M. Gramas	60
T. Paukštis	60
A. Blažonis	60
B. Skalandziunas	60
M. Toluba	60
V. Gradeckis	60
A. Bendinckas	60
K. Kazakevyčia	60
O. Czekaitienė	60
P. Kubilius	60
J. Žvingila	60
J. Andriušis	60
A. Spudis	60
J. P. Czepulis	60
Nauji: K. Samuolis	60
Marė Czepuliuotė	60
A. Rutelionis	60
V. Jermala	60
J. Tarutis	60
J. Senkus	60
M. Viškačka	60
J. Kurtinaitis	60
J. Teleiša	60
B. Sakalauckas	60
P. Berneckas	60
K. Rasimas	60
Už „Vaičiūčio oiles“	50
Surinkta aukų per Mot. ir V. Gradeckį	16,95
Likę nuo 1903 m.	4,00

Mossend, Skotijoje.

Seni: J. Varnaitis	šil.	pen.	1	6
O. Pautienienė	1	6		
J. Pautienius	2	6		
P. Strakalaitis	1	6		
V. Gražiškauckiūtė	2	6		
J. Ščiuplis	1	6		
J. Jasulaitis	1	6		
K. Vasiliauckas	2	6		
M. Strazdas	1	6		
Pet. Kaminskas	2	6		
A. Struoginis	2	6		
J. Balnius	1	6		
Nauji: D. Nevulis	2	6		
J. Seilius	2	6		
J. Kazlauckas	2	6		
K. Kulvinekas	1	6		

Garfin, Škotijoje.

Nauja kp. Ant. Karalius

Ant. Matejošaitis

Jur. Bušinskas

Jon. Puniška

Jon. Gataviackas

Juoz. Karpinckas

Jon. Czirvinckas

Vin. Latvaitis

Juoz. Katilius

Jon. Karpinckas

Juoz. Nevidomskis

Mot. Tepšis

Viso 80 šil.

Lawrence, Mass.

Seni: P. Cziras	60
A. Žvingila	60
A. Jankauckas	60
F. Šekis	60
M. Paltanavyčia	60
M. Kandrotė	60
Kasp. Vestfielda	60
J. Pašakarnis	60
Nauji: J. Kantra	60
P. Prusaitis	60
V. Kazlauckas	60
K. Gedemavyčia	60
J. Večkis	60
M. Večiūtė	60
T. Bertvardas	60
R. Kantra	60
A. Abromavyčia	60
V. Kibirskis	60
J. Strazdas	60
I. Aršenas	60
L. Aukštikalnis	60
F. Bitautas	60
K. Bitautas	60
K. Latvenas	60
N. Baronas	60
R. Milvydas	60
J. Miliauckas	60
A. Baronas	60
S. Straževyčia	60
I. Milius	60
J. Kudokas	60
G. Akstiniūtė	30
J. Šekis	30
J. Dumauokas	30

Newark, N. J.

Naujas: Kaz. Tamošauckas	60
New York.	
Senas: Fr. Gyvis	60
Naujas: Jur. Pranaitis	60
Wilkes-Barre, Pa.	
Seni: Jur. Asiavyčia	60
Selv. Baltrušaitis	60
Jon. Norkus	60
Jur. Tumosa	60
Jon. Naujokas	60
Juoz. Zaksas	60
Jon. Šnipas	60
A. Jurgelaitis	60
J. Grabauckas	60
Ant. Šnipas	60
Nauji: St. Rugienius	60
K. Jurgelaitis	60
K. Dokauckas	60
J. Mantautė	60
T.M.D. Sekr. A. Ramanauckas.	

Reikale Susiv. L. A.

Siųsdami vaikų insiršymo mokestį rašykite ant atskirios lapieros, nuo mokesties suaugusių, prirašant daiktą darosi paimės.

Reikalaujanti konstitucijų jau galite gauti pas mane:

Tamas Paukštis, kasierius S.L.A.

123 N. Main st. Pittston, Pa.

Brooklyno kriaucziai.

Aš nuo savęs ant brooklyniečių reikalavimo sugrąžinti jiems pinigus tiek galiu pasakyti, kad aukos negali būti gražinamos jokiai ypatai, unijai, draugystei ar klubams, nes sugrąžinus nors vienam, rastu si tokių siaurapročių ir daugiau, prašančių gražinti aukas. Žmogaus nuomonės persimaino, ir daugelis atsirastų reikalautojų sugrąžinti aukas, kur kada buvo aukavę kankintiems, mokslaeiviams ir tt. — galgi brooklyniečiai norėtų gauti ir tas aukas atgal? Jeigu Br. Kr. Un. nepitaria S.L.L. siuntime delegato, tai gali partarti, kad jų auka šiūom kart netaptų sunaudota, bet palai kyta izde ant kelionės busimam laike, kitai delegacijai. Vis gi kada-nors lietuviai tik susiorganizuos į stiprią socialistų partiją, ir bus geresni davadai ir pamatai siuntimui delegato. Bet atimti aukas, tai yra nedoru ir barbarišku.

K. Rutkus.

Apyskaita L. T. N.

Per pusmetinį susirinkimą, kuris atsibuvo 4 liepos 1904m. kooperacijos Liet. Taut. Namu Brooklyne liko išrinkti šie direktoriai (uėduinkai): Prezidentas Juozas B. Činskas, Vice-prez. Mikola Murauckas, Sekret. Adolfas Lesniauskas, Kasierius Jonas Naujokas. Susirinkimai Koop. L. T. N. atsibus pirmą ir trečią panedėlij kiekvieno mėnesio po Nr. 73 Grand str., Brooklyn, N. Y. Apart tų da išrinkti 15 akcijonierių į centrališką komitetą, del nuveikimo svarbesnių reikalų, tik su pritarimu direktorių.

P r i b u v i m a s :

Iki 4 liepos 1904 m. 70 akcijų (šėrų) po \$5,00	\$350,00
Aukų pribuvo L.T.N.	14,00
Nuo baliaus	44,72
Nuo 19 akcijon. įstojimo	4,75
Kasieriaus J. Naujoko kaucija	200,00

I š l e i d i m a s :

Wisokių išdavimų reikaluose L. T. Namu pagal kvitas nuo 1 d. sausio iki 4 dienai liepos 1904 m. \$26,06 Bankoj yra pinigų 550,00 Pas kasierių J. Naujoką iki 4 d. liepos 37,41 Kiekviena akcija (šėras) turi vertės \$5-90 cento. Sekretorius A. Lesniauskas, 144 E. Houston str., New York, N. Y.

Isz visur.

Ant ruso-austrijinio rubeziaus arštavojo zinomą rėstininką D. E. Žukovskį, sandarbininką „Problemų idealizmo“, pervedėji ir išleistoji „Istorijos naujos filiozofijos“ Kuno Fišerio.

Netoli Manilos, ant pilipiniškų salų, 13 liepos, praplyšo debesys ir padarė gresmų tvaną, kurs paskandino visą apie linkę San Juan Del Monte. Prigėrė 200 gyventojų ir sugriovė daugelį kaimų.

Clarence, Šveicarijoj, 14 liepos pasimirė Povilas Kriugeris, burų pirmiau buvęs prezidentas, o dabartinis Anglijos valdzios ištreminis. Gyvendamas Šveicarijoj ištrėmimo jis buvo visur mielai sutinkamas ir simpatijas jam išreiskė visos šalys, pagaliaus ir despotiškos, nors Kriugeris, tai buvo ypata, į kurią įsikunyo diežiausia neapykanta prieš despotus. Beveik visas jo gyvenimas praslinko kovoje tai su gyvenimo sunkenybėmis, tai vėliaus už laisvę savo šalies. Mirė sulaukęs 79 metų amžiaus. Visos Transvaaliaus respublikos žmonės apsidengė iš tos priezasties gilia gedule. — Tegul neišnyksta atminimas apie tavę, liuosybės karžygi, per ilgus amžius ir apsidžiaug tu nors dabar igijimu laisvės paibaigęs nedoro ištrėmimo dienas!

Palemonas ir Girzduta.

Parašė M. D.

I.

Šungalviai, Platburniai ir Žuvėdai.

Lietuvai pri-šų niekados netruko,
Visokios tautos šičionai užsuko.
Lankės Platburniai ir Šungalviai buvo,
Nelaimings, kuris į nagus jų kliuvo.
Šitie biauzybės ėsdavo arklieną,
Siurbdavo kraujį ir kumelių pieną;
Plėšė artojus, kaip žvėris miškini-
š namų bėgo žmogus paskutinis;
Nes jeigu vyrą kurnorių nutvertų,
Lyg kokį gaidį ant jiešmo užnertų.
Iškepę rytų, kaipo kokie žvėris
Išžiodę smakrus ir pastatę šerius.
Kur tik Šungalviai, Platburniai užėjo,
Nuo ugnies kaimos ir sodžiai pleškėjo;
Nuo gaisro naktyj dangus raudonavo,
Piovė krutines jei moter's sugavo.
Kliksmas ir rėksmas plito po tą žemę, —
Jaunas mergeles į nelaisvę ėmė,
Ant kurių puolė, kaip ant midaus musės
Atgal bėgdami į rytines puses.
— O į tą pusę, kur leidžias saulelė,
Už Baltos jūros ir už vandenėlių,
Už jūros, kurios galo nematytiš
Šicia Žuvėdai (1) pradėjo lankytiš.
Žuvėdai smarkūs; iš žvejonės mito,
Bėję kada badas ant anų užkrito, —
Sėdo ant valėių ir per jures yrės,
Lipo ant kranto ir leidos per girias,
Kur pas Lietuvius yr' turtai ir duona,
Vyrą užmušus labai daili žmona;
Arba išplėštai mergelei nuo tėvų
Ant viso amžiaus pasakyk: su Dievu!
Ne taip su syla, kaip su gndrumais —
Pilsodžius, (2) kaimas leisdavo su dumais.
Midų ir alų iš makaučių gėrė,
Krovė pas savę, ką tiktai nutvėrė.
Kaipo kareiviai galiunais pastojo,
Spirdami žmones pult po savo kojų.
Vienok su laiku iš priešų galiunų
Liko Lietuviais su dušia it kunu.
Ypač jų vaikai gimę iš Lietuvų
Gudriais paliko prie karės ir zuvių.
Ant didžiū taurių po miškus medžiojo,
Lietuvos priešius versdami po kojų.
Teip kad su laiku jie į karę ėjo
Net su Žuvėdais, kur vėliaus atėjo.
Vienus išmušo, o kitus iš-maugė,
Kaip katinų peles. — Toks jų buvo viekas
Šios dienos vyrai dėl jų butų niekas!
Todėl Lietuva tada nebežuvo,

(1) Svėdai. (2) Kaimos, sodžiai pagal pylę.
Ir su Platburniais ir Šungalviais drauge

Nes mūsų bočiai milžiniais jau buvo.
Sujuogts kareivių ir artojų kraujas
Mušė Žuvėdų ir Platburnių gaujas....

II.

Lietuvos žentai.

Tukstantis metų, o gal ir su viršu,
Kada vis badas buvo Žuvėdijoj', —
O rasi bausis, kad jį neužmiršo
Ir karts nuo karto apsakos senieji,
Kurie gal nuo tų Žuvėdų paėjo,
Kurie sau pačias Lietuvos turėjo, —
Ant uolų, kalnų tolos Žuvėdijos
Prasčiau kaip visad javai užderėjo;
Maisto neturint, išpiovė galvijus, —
Per jūros audras žvejoj' negalėjo.
Tankiai medžiojant ir žvejai išžuvo...
Nutarė jura plaukti į Lietuvą.
Ir pagal senų vyrų nutarimo
Visi tėvynėj' buti negalėjo.
Burtus ištraukę, rengės ant ėjimo
Į kraštą, kuriam išmisti turėjo.
Prie kalavijos nuo mažo pripratę
O buvo dransūs, visad' viso matę.
Eldijas, valčius dikčiai išsmalavo,
Tekino ginklus ir peilius galando,
Į valčius bosus vandens įvindavo,
O tiktai maisto ant kelio neranda;
Pertai prigimtą savo kraštą peikia,
Kad duoną ginklu iškariauti reikia.
Gatavi valčiai ant vilnių siubavo,
Bet vakarinio vėjo žėgliams reikia.
Kad vakarinio vėjo nebegavo,
Stabmeldžiai dievus ir bara ir keikia:
Kad jie nė šicia maisto nebeduoda,
Nė kitur eiti kelio neparodo.

Taigi jau valčiai ant vilnių linguoja,
Vakarų vėjas varė juos į rytus...
Prigimtą kraštą jau toli atstojo, —
Reikia žiurėti, kur yr' kraštas kitas,
Teip pageidautas nuo senų jau laikų,
Tų išbadėjų šiaurės žemės vaikų.
Sugautas žuvis tuojaus plėšė, rijo,
Iš savo krašto vandeniū užgėrė.
O šaltas lietus ant jų sprando lijo,
Jų laivai silpnūs smarkios' vilnys' nērė.
O marių žvėris viens kitą gainiojo,
Žuvėdros, pempės ant galvų lakiojo.
Mažas laivinas (3) išplaukęs ant jauno,
Tik per pilnaitį Klaipėlą pamato.
Štai į jų širdis viltis įsigaua
Tuojaus aukurus dėl dievų pastato;
Ir senū budu šiaurės jurininkų,
Balsu sušukus ruošesi aplinkui.

(3) Flitilija.

Toliaus bus.

Aukos kankintiniams.

Seattle, Wash.:	
Alek. Kalvait's	50
Dom. Milius	50
Jonas Albužis (Vokiet. liet.)	50
L. N. Kirchbaum (Latvis)	50
Fr. Stankevycha	25
Maika Samuolis	25
Jonas Urbona	25
Andr. Draugelis	10
Juozas M. Vosilius	10
Viso	3,20
Los Angeles, Cal.,	
S. Kasparavyčia	50
A. M. Martusevyčia	50
A. Mackunas	45
Marė Elk	50
P. Kaitis	25
T. Kaitienė	25
P. Degutis	25
A. Degutienė	25
P. Sidlauckas	15
A. Gulauckas	15
Išimant 1,67	lieka 1,68
Brooklyn, N. Y.	
Izid. Matijošaitis	50
Agota Matijošaitienė	50
Juozas Kraučionas	50
Fr. Marinas	50
Juozas Marinas	25
Juozas Rugys	25
Ona Rugienė	10
Juozas Juškevyčius	25
Ona Juškevyčienė	10
Kazys Rugys	10
Stasys Karalius	25
Ant. Rugienius	25
Marė Kriušinskiutė	25
Išimant 2,30	lieka 1,50
Scranton, Pa., Lelevelio dr-stė	
per J. Alinską	1,07
Buvo	\$399,64
Lieka izde	\$407,08

Aukos mokslieiviams.

Glen Lyon, Pa.	
Petras Sarpalius	1,00
Franas Sadauckas	50
Los Angeles, Cal. per Dzukę 1,67	
Brooklyn, N.Y. per Marina 1,50	
Scranton, Pa., dr. Lelev. Alinskas 1,08	
Buvo	\$72,21
Viso	\$77,93

Aukos A. Vištaliui.

Brooklyn, N.Y. per Marina 80	
Buvo	\$64,83
Sykiu	\$65,63

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgar-
sinimus „Vienybės“ redakci-
ja neatsako.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tęsa.)

Veikiai Lietuviai pastojo drąsus, mitrus ir trivalpus karėse. Jaunuomenė mokėsi svaidyti jėtis ir šaudyti vilyčias į lyčių. Visi ginkluotieji turėjo vytiesi įkandiniai bėgantį neprietelių. Seniaus ketinant kariauti, kryvės kryvulė paduodavo žinią, vėliaus ant virbėčių užrogindavo žirgo kriauklus, o žirgas ženklino karę, arba padėgdavo kariškus lauzus ant kalnelių. „Laukliai“ šaukė kareivius mušdami į gumbę, atbalsiu trubų į visas puses, švilpimu švilpynių ir tarškinimu tarškūčių. Žemaitijoje vadas, paskerdęs ožį, jo kraujuose mirkė raguotines ir siuntė į aplinkines sodybas su smaluotu draučiumi, ant ženklo, kad jeigu kas ne trauks į karę, bus nubaustas mirtinai ir ugnimi. Pirm traukiant į karę, suėję į kuopą suskaitydavo savo skaitlių ir lavindavo susirinkusius. Dėl apsergėjimo gyventojų apie artimą neprietelių užpuolimą ant kalnų užkurdavo ugnis. Kartais skaitlingos ištraukdavo kariumenės Voigt'as priveda iš Samijos 4 000 raitelių ir 40.000 pėstininkų, iš Sudavijos 6.000 raitelių ir daugybę pėstininkų; iš Nuodrevijos 60.000, Natangijos 56.000, pačios Varmijos 60.000 ir tt. Lietuvoje tie išrengimai budavo daug mažesni. Įgultinė pylių ir visa jų liaudis retai skaitė per 3.000 galvų Kauno pylyje — anot Vigand'o — buvę 3.500 liaudies, kitur skaito vos 1.500 su moterimis ir seniais.

Kariumenę suidėjo iš raitininkų (su bernais) ir iš pėstininkų. Pėstininkai buvo visa spēka. Žirgų buvo daug ir geri. Kryževiai jų tytveikas išsiųrydavo; anot Vigando iš Žemaitijos išsivarė sykį 14 000 balnojimų, iš pa-Kaunio 1377 m. 800 ir tt. Pėstininkai veikė apgulimuose ir smarkiuose mušiuose; raitininkai greituose, trumpuose susikirtimuose, ir dėl grobių ar užpuolimų iš nejučių. Bajorai ir didžiunai tarnavo ant arklių, liaudis ėjo pėščia.

Pirm ištraukimo į karę, burtus burė ir aukas pranašingas darė. Pergalę skelbė lėkimas paukščių nuo svetimos šalies linkon Lietuvos, kaip arelio, balto karvelio, varno, gervės, piepalo. Užmušimas taurio buvo gera žyme, lyginai kaip jeigu paukščiai atlėkė prieš kariumenę. O briedis, vilkas, lušis, pelė, ligustas žmogus, moteriškė, sutikti ant kelio, pranašavo nepasisekimą. Aukomis ir sutrukdytu kelione ant keletos dienų stengėsi prašalinti dievų grėsinią nemalonę. Potam vėl su smarkumu ėjo paskui basų gaudėsi savų ragų. Kartais emė nevalninką, pririšdavo prie medžio (bet ne prie ąžuolo) ir su jiesmu ar vilyčia perdurdavo krutinę ar širdį. Jeigu kraujas tryško smagiai ir tekėjo smarkia srove, tai ženklino laimę; o jei kraujas tekėjo tingiai ir palengva čiureno, ženklino nenusisekimą.

Prieš kariumenę nešė karės žymes, vėlukus, su veidais trijų dievų, mėlynai ant balto dugno nudazytais, arba su išreiškimu skydos nešamos per du arklius, ant kurios buvo barzdota galva; pačioj Lietuvoj su Žirgu ir Vaiku ir su stiebais. Buvo visoki kariški ženklai, ant nekūrių buvo literos, žodžiai ir sakiniai išrašyti (Grunau); teip gi būčakai su arklių vuočgomis. Šaukiama ten buvo pagelba Perkuno-Kovo.

Vengė Lietuviai didelių mušų, mėgo vaikymąsi atskirų tuntų. Įvedimas į kilpas, užpuolimas ant miegančių, ant abazų, nuduotas bėgštas, kad įtraukti į parengtas žabangas girėse ar klampynėse — paprasti buvo Prusams ir Lietuviams. Tai gi patyrę buvo karionės klastas. Užpuldinėjo ant šalies dėl pasiglemzimo, ir greitai gijto vedini žmones, galvijus ir ką paglemžti galėjo. Bet jeigu ištiko į mušį, tai buvo drąsus, ėmėsi smagiai, kantriai atlaikydavo antpuolį ir nebuvo paveizdos, kad bėgę būtų be gėdos savę gelbė lami. Juk ilgmetinės karės su išlavintais kareiviais neabejotinai paliudyja Lietuvos drąsą ir smurtumą.

Pylis statė paprastai ant kalnelių, tankiausiai prie sątakos dviejų upių; apkasdavo jas apkasais, supildavo pylimus, išvesdavo griovius. Buvo ir apkasai, kuriuos vadino sloga: juos darydavo aplink pylis ir abazus, iš medžio, akmenų ir žemės, ypatingai abazus sudrutindami. Ant apkasų pylių buvo trobos, teip gi zomatai. Tiltas, paremtas ant kaškų, ėjo į gintuvę iš pusės atvangiausios. Viduje stovėjo trobos medinės ir molinės, iš kuolų ir tuinų, žemėmis sudrutintų. Statymui naujų ar taisymui senų pylių gėbėdavo sušaukti gyventojus šalies, ir vėlesnės Jagėlos privilegijos nė bajorų nuo to neatleidė. Gyventojai (Vilniaus) turėjo laikyti sąrgybą pylies, ginti ir apveizėti ją. Kelius nuo senovės turėjo visi taisyti, kožnas turėjo savo nuovadą. Jeigu kam įvyko skriauda ant netaisyto kelio, kaimas, kurio tas nuovadas buvo, turėjo atsakyti.

Apguliman kariumenę traukė kruva, pristumdavo vežamas sienas, kopėčias, mėtė ugnis ar uždegtas laidė vilyčias. Apgultojai apkasdavo. Jau Gediminas vartojo kariškas mašinas, taranus ir tt.

Sudermę darydavo sumainydami raguotines, o naujai pradėdami karę, grąžino jas atgal. Dėl taikos ženklo ar sądoras, siuntė medų ir duoną, vaišino jais (Vigand).

Taikos ženklu pas Lietuvius buvo patiesta ranka. Jeigu reikėjo prisiegti, tai su dešine ranka. Lietuvys palytėdavo savo sprandą, o su kaire — šventąjį ąžuolą; rodo ir žemių pasibarstydamo ant galvos, sakydamas: lai manę žemė prarytų! tai vėl šaukdavosi dievai į prieregius, sakydamas: prisiekiu ant Perkuno, ir tegul manę perkunija trenkia! Latviai prisiekdavo sakydami: tegul pajuodauju kaip anglis, tegul subjru kaip žemės, dulkės, ir susikietinu kaip akmuo 13-me ir 14-me amž. Lietuvoje, laike bylų, liudininkai dėjo prieš sudzią kepurės ir sakė: kaip aš pametu prieš tavę savo kepurę, teip gatavas esmi padėti savo galvą dėl patvirtinimo teisingumo mano paliudyjimo! Anot liaudies padavimų, neteisiasiekis negalėjo pergyventi metų, nes dievai neatbutinai jį korojo.

Ginklai lietuvių karių buvo įvairūs palei laiką ir vietą. Senoveje vartojo užgrudytą varią, o dar tankiaus smaluotas lazdas, buozes, kurielius su galais įpiltu švinu pasmagintais. Pėstininkas turėjo ilgą vieną ramantą, priegtam trumpas jėtis ir mėtynes, raguotines su kaulo ar titnago galune. Jėčių užrumbo turėjo 6-8 ar daugiau. Netekę jėčių, šaudė iš kilpinių vilyčias arba šaudykles iš nendrių, nešiojamas ant pečių idėtuvėse. Smailino jas akmenukais, vėliaus geležėmis. Vartojo teip gi užnuodintas vilyčias, kurias galiaus 1512 m. kunigaikštis Konstantas Ostrogskis užgynė kariumenėje. Kilpiniai dar buvo vartoneje net prie Jono III. Pėstininkai su dideliu smarkumu švytravo titnaginius kirvius, kujus. Šauliai iš kilpinių

(Toliaus bus.)

Chersono, Besarabijos, Tauridos, Poltavos ir Charkovo gubernijų, Rusijoje, gyventojai stovi veidas su veidu prieš badą. Mat, per visą žiemą beveik nebuvo iškritęs sniegas, per ką žieminiai javai tapo šulčių iš naikinti; kas da buvo tikę, tą pabaigė naikinti giedros, nes nuo pavasario nėra lietaus.

Romos akademija Lincei, Italijoje, apdovanojo profesorių Trombetti 400 svarų sterlingų už jo mokėjimą kalbėti visais liežuviais, kokie tik yra žinomi pasaulyje. — Žingeidu, ar jis bent moka lietuviškai ir žemaitiškai?

Atsakymai.

Varpo ir U-ko redakcijai. Varpo ir Ukininko 5 num. šių metų (tikimės kad jį išsiuntė) iki mūsų rankų nedaėjo. Bus gerbiama redakcija taip maloni, išsiųsti antrą syk.

p. Kalvaičiui. Tilps likusi dalis sekamčiame Nr. V. L.

Susirinkimai.

Chicago, Ill., S.L.A. 36 k., 24 liepos, po Nr. 3301 Auburn ave., kertė 33-čios gatvės. — Vardan keopos,

M. J. Damijonaitis.

Philadelphia, Pa., S.L.A. 10 k. 25 liepos, 8 vakare, 943 S. 2-nd str. *Komitetas.*

Pittsburg, Pa., S.L.A. k., 24 liepos, 7 vakare, lietuviškame klube. *Komitetas.*

Spring Valley, Ill., Dr. Lietuvos Sunų 31 liepos, 2 po pietų, Skinkio salėje.

Sekr. *J. Danilauckas.*

Springfield, Ill., S.L.A. 79 k., 24 liepos, 2 po pietų, Ferridy svietainėj, po Nr. 122½ N. 6-th str. Sekr. *D.J. Puišis.*

Cleveland, Ohio, S.L.A. k., 24 liepos, 4 po pietų pažnytinėj salėj ant Perry ir Organ gatvės. *Komitetas.*

Baltimore, Md.; S. L. A. k., 24 liepos, 2 po pietų, lietuvių salėj ant Bere str.

A. Trumpickas.

Pirmas Piknikas!

Meriden, Conn., dr-stės D. L. K. Gedimino nedėlioje, 24 liepos, prasidės 1 po pietų darže Schizen. Grajis puikus muzikantai! Užkviečiam vietinius ir aplinkinius lietuvius. Svečiai bus laukiami ant trukių stoties. *Komitetas.*

Pajieszkėjimai.

Pajieškau savo tėvo, Mateušo Marmo, paeina iš Kauno g. ir pavieta, Vilkišios vals., kaimos Pasrucškio. 10 metų kaip gyveno Chicago, Ill. Ats šaukt prie:

Jonas Marija,
416 S. Sherman str.
Wilkes-Barre, Pa.

Nekalbantis vadas.

Nėra geresnio daikto, kaip mapa laike vakacijų. Parodo upelius, ežerus kur galite žuvasi, kalnus ant kurių užlipę galite interesingas vietas atlankyti ir kelius, kuriais galite važiuoti ar eiti. Lackawanos geležinkelis tik ką išleido su kvarbom tokią mapą parodančią New York, New Jersey ir Pensylvanijos valstijas, kur mūsų geležinkelis eina. Šitos mapos parodo kelius, geležinkelius, strytkarių kelius ir pašto stacijas. Yra suvyniotam formate. Reikalaujanti mapos neužmirškite pridėti už 10 ct. dvicentinių stempų dėl T. W. Lee, General Passenger Agent Lackawanna Railroad, New York.

Ant pardavimo.

Puiki bokernia ir sykiu kendinė su geriausiais įtaisymais ant Broadway str. So. Bostone. Puiki vieta, lietuviais apgyventą; norinti daugiau dasiznoti atsišaukite pas savininką; priezastis pardavimo—ėjimas į kitą biznij. *G. M. Neth,*
277 Broadway str. So. Boston, Mass.

DIDELE Ex-kursija ir Piknikas

Susivienijusių draugysčių Šv. Mikolo ir Lietuvos Sunų Wilkes-Barre, Pa., ant HARVEYS LAKE, Penedėlyje 1-mą dieną Rugpiučio (August) 1904 m. Treinas išeis nuo L. V. dypo Wilkes-Barre 8:00 ryte. Dorranceton 8:15, Luzerne 8:20. Antras treinas išeis ant 10:00, ant 10:15, ir 10:20. Tikietas dėl suaugusių 50c. Vaikams 35c. Muzika grajis puikiausius šokius. Taigi visus lietuvius ir lietuvautes, kaip vietinius taip ir iš visos apilinkės užkviečiame pasilinksinti

Komitetas.

LIETUVIŲ UŽEIGA.

Daugelį metų visai pragyvenęs, pažinau darbininkų gyvenimą ir dėl jų uždėjau lietuvišką karčiamą. Užprašau lietuvius vietinius ir iš aplinkinių pas mane atsilankyti, busit svetingai priimti, pagal mano išgalę kožnam patarimusiu.

Silvestr. Zygmuntas.
37 Hartford ave.
NEW BRITAIN, CONN.

ILGA PAGELBA, Sztitas darodymas turi pertikrint klekviena Plymouth'e

Paliuosavimas nuo skaudėjimo strėnų yra meilei priimti nuo kiekvieno strėnomis sergančio, suparalyževoti, slobni ant strėnų, tik tai to ir reikalaujasi. Kuris liks išgydytas, tas bus ant visados sveikas. Turidavodus, kuris jus pertikrius.

L. J. Heal, kalvis, nuo No. 10 Pittston, Pa. Gyvena ant 115 Parsonage str. sako: aš vartoju Doans Kidney pills keleropuse skauduliuose per 5 metus. Tankiai bekaustant arklis inpuļdavo toks skaudėjimas kad negalėdavau atitiest ir turėdavau vaikščioti šusirietes apie savo darbą. Aš išgirdau apie Doans Kidney Pills ir nusipirkęs baksuką sunaudojau, man į trumpą laiką pagelbėjo ir nuo visų skaudėjimų paliuosuotas tapau.

Ant pardavimo yra kromuose, prekė 50ct. Foster Milburn Co. Buffalo, N. Y., agentas ant Suvienytų Valstijų. Nepamirškite vardo Doans ir neimkite kitokias.

Negalima buti sveikas, turint nečystą kraują. Burdock Blood Bitters padaro čystą kraują.

Ne yra atsakančiai buti vieną dieną, be Dr. Thomas Electric Oil.

Viena tiktai gyduolė ant svieta, kuri izdydo niezėjima Doans Ointment, kiekvienoje aptiekoje yra gaudama, prekė 50c.

Nuo karščio pagadinimo vidurių, naudokitės, Dr. Fowlers Extract Wild Strawberry.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu užgarbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu laivakortes ir siunčiu pinigus į visas dalis svieta. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8—9 dienas. Nusiunčiu pinigus į Lietuvą ir į kitus kraštus pasaulės, labai greitai.

Prigulinčias dalis arba pasargas lietuvoje atimu ir padarau paliudyjimus arba akčius ir be jokios turbacijos. Turiu labai čystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną, alų, degtinę ir kitokias gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaščius nepaniektytų. Suguodone K. Baltrukonis.

Adriaauokit šiteip: **CHAS. V. BOLTH,**
686 North Rivers Side street, Waterbury, Conn.

Pigi kelione isz Anglijos in Amerika

Isz Liverpool ar Quenstown	\$12.75
„ Belfartar ar Londondery	\$13.95
„ Glasgow	\$15.15
„ London	\$15.75
Isz New Yorko in Hamburga	\$17.00

Gaunamos pas J. J. Pauksztį Plymouth, Pa.